

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

— BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! METBUGAT — INTERNET GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

INTERNET NEWSPAPER

№13 (35) 2022-nji ýylyň 30-njy iýuny

Our main goal is to serve the Motherland!

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Internet gazetini 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar

ШЕСТОЙ
КАСПИЙСКИЙ САММИТ
29 ИЮНЯ 2022 ГОДА, АШГАБАТ

ششمین اجلاس سران
کشورهای ساحلی خزر
عشق آباد، بیست و نهم ژوئن 2022

ALTYNJY
HAZAR SAMMITI
2022-NI ÝYLYŇ 29-NJY IÝUNY, AŞGABAT ŞÄHERI

Syýasy syn

gy makul bildik. Hormatly okyjylar, Hazaryň taryhy, şu günü, ertesi hakyndaky gürrüňler, ýagny Hazarly söhbetler bilen gazetimizniň şu sanynyň dürli sahypalarynda ýerleşdirilen makalalar arkaly hemsöhbet bolup biliris.

2022-nji ýylyň 29-njy iýuny. Aşgabat. Altynjy Hazar sammiti. Bu Hazaryň döwletleriniň hyzmatdaşlygynyň geljegi babatda täze gözýetimleri açdy. Sammitiň dowamynda öňe sürülen teklip, goldanylan başlangyçlar Hazar ýurtlarynyň maksatlarynyň birdigini aýdyňlygy bilen görkezdi. Hawa, ol maksatlar sebitiň parahatçylygyny, durnukly ösüşini, ykdysady, ulag-logistika, medeni hyzmatdaşlyklaryň ýygjamaşmagyny nazarlaýar.

Sammitiň barşynda Arkadagly Serdarymyz daşary syýasat edaralarynyň ýolbaşçylarynyň baştaraplaýyn gün tertibiniň ähli meseleleri boýunça hyzmatdaşlygynyň ileri tutulýan ugurlary babatda maslahatlaryny zygiderli geçirmegi teklip etdi. Mundan başga-da, döwlet Baştutanymyz özbaşdak, döwlete dahysyz ulgam hökmünde Hazaryň ýurtlarynyň işewür hyzmatdaşlygynyň Geňişini, ysnyşykly hyzmatdaşlyk üçin binýady döretmegiň üstünde işlemek, medeniýet ulgamynda hyzmatdaşlyk hakyndaky baştaraplaýyn ylalaşygy işläp taýýarlamaga girişmek dogrusyndaky başlangyçlary öňe sürdi. Bu başlangyçlar sebitiň telekeçilik işlerini täze hil derejelerine çykarmaga ýardam eder.

Türkmen tarapy Hazar deňziniň ulag-logistika ulgamynyň ähmiýetine ýokary baha berip, oňa taryha ýaň salan Beýik Yüpek ýoluny dikeltmegiň aýrylmaz bölegi hökmünde garaýar. Döwlet Baştutanymyz çykyşynyň dowamynda Gündogar — Günbatar hem-de Demirgazyk — Günorta ugurlary boýunça Ýewraziýada üstaşyr ulag akymalarynyň baglanyşdyryjy merkezi hökmünde Hazar deňziniň «Mümkinçilikleriň deňzi» diýlip atlandyrylmagynyň hakykadan daş daldigini belledi.

«Hazar 5-liginiň» beýleki liderleri hem

HAZAR — DOSTLUGYŇ WE MÜMKINÇILIKLERIŇ DEŇZI

Tebigat Hazara başga hiç bir deňze eçilmedik baýlygyny sahylyk bilen berip bilipdir. Üns berseňiz, köp halatda dünýä deňizleriniň gürrüňi diňe maddy nukdaýnazardan edilse, Hazar hakynda guralyň söhbetler umumadamzat bähbitlerini nazarlaýan asylyly ynsanperwer maksatlary öz içine almak bilendir. Gahryman Arkadagymyzyň: «Hazar hemişe parahatçylyk, dostluk we ylalaşyklylyk deňzi bolupdy we şeýle bolmagynda galýar» diýip nygtaýşy ýaly, Hazar — illeri dostlaşdyrýan deňiz, onuň türkmen kenary bolsa dost-doganlygynyň mekanydyr.

2022-nji ýylyň 29-njy iýunynda Aşgabatda üstünlikli geçirilen altynjy Hazar sammitiniň taryhy ähmiýetine düşünmek üçin, elbetde, ozal geçilen ýola ser salmagymyz zerur. Ol ýol hut Aşgabatdan başlanypdy. Dogrusy, Hazaryň söhbedi özi ýaly giň meýdany talap edýär. Şonuň üçin biz bu makalamyzyň döwresini altynjy Hazar sammitiniň daşyndan gurma-

MEDENIÝET — HALKYŇ KALBY

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň galkynyşy döwründe hormatly Prezidentimiziň alyp barýan medeni syýasaty we diplomatiýasy döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugurlarynyň birine öwrüldi. Munuň şeýledigini şu ýylyň iýun aýynyň ahyrynda, ýagny 22 — 27-nji iýun aralygynda ýurdumyzyň döredijilik dünýäsiniň wekilleriniň hem-de sanly ulgam arkaly dünýä wekilleriniň gatnaşmagynda geçirilen Medeniýet hepdeligi hem bütin aýdyňlygy bilen görkezdi. Hepdeligiň çäklerinde Medeniýet we sungat işgärleriniň günü bilen birlikde Magtymguly Pyragynyň şygryýet gününüň hem aýratyn many-mazmuna beslenip, giňden bellenilip geçilmegi milli medeniýetimiziň sarpalanmagynyň we dabaranmagynyň hakyky sungat baýramy bolup, taryha girdi.

Şu gezekki Medeniýet hepdeliginiň Mary welaýatynda geçirilmegi hem aýratyn many-mazmuna eýedir. Welaýatyň çäklerinde, ata Watanymyzyň beýleki künjekle-

rinde hem bolşy ýaly, halkymyzyň gadymy taryhy we binagärlik ýadygärlikleri, ajaýyp tebigy künjekleri bardyr. Gündogaryň taryhynyň möhüm bölegi bolan «Gadymy

Merw» taryhy-medeni döwlet go-raghanasy özüde arheologik we binagärlik ýadygärlikleriniň köp sanlysyny jemlemek bilen, 1999-njy ýylda YUNESKO-nyň Bütin-

dünýä mirasynyň sanawyna girizildi.

Mary şäheriniň Ruhýet köşgünde bolan hepdeligiň açylyş dabarasynda hormatly Prezidentimiziň iiberen Gutlagy sungat baýramynyň barşynda geçirilen dabaralar gatna-

şyjlarda uly ruhbelentlik döretdi. Hepdeligiň dowamynda geçirilen dabaralar — «Mary» myhmanhanasynda utgaşykly görnüşde halkara mediaforumy, «Arkadaglyň dowamaty dowamdyr» ady bilen iş maslahaty we şygryýet aňşamy, «Türkmeniň ak öýi» binasynda bolan aýdym-sazly çäreler, Mary şäheriniň Mollanepes adyndaky çagalar sungat mekdebiniň hor toparynyň ýerine ýetiren «Halkyň Arkadagly zamanasy» atly edebisazly kompozisiýasy, Medeni forumyň çäklerinde Marynyň Kemine

2 YAŞ DIPLOMATYŇ SESI

BERKARAR DÖWLETIŇ TÄZE EÝYAMYNYŇ GALKYNYŞY

HAZAR — DOSTLUGYŇ WE MÜMKINÇILIKLERIŇ DEŇZI

1

deňziň geljekki ykbalyna dahylly konstruktiv teklipleri hödürlediler. Sammitiň dowamynda Eýranyň Baştutany Hazarýaka halklarynyň arasyndaky döp bolan dostlukly gatnaşyklaryň mundan beýläk-de pugtalandyrylmalydygyny nygtap, geljekde bu ugurda bilelikdäki ýörite maksatnamalary durmuşa geçirmegi teklip etdi.

Çykyşynyň dowamynda Gazagystan Respublikasynyň Prezidenti Kasym-Žomart Tokaýew geljeği uly «Demirgazyk — Günorta» geçelgesine mundan beýläk-de aýratyn üns bermeginiň zerurdygyny nygtap, Gazagystan — Türkmenistan — Eýran demir ýolunyň mümkinçiliklerinden has giňişleýin peýdalanmagy teklip etdi. Bu ýol Günorta Aziýanyň we Pars aýlagynyň ýurtlarynyň arasynda iň gysga ugur bolup durýar. Mundan başga-da, dostlukly ýurduň Lideri çykyşynda Gazagystanyň Hazarýaka azyk ulgamyny döretmek baradaky teklibini öňe sürdi. Munuň özi özara haryt dolanyşygyny artdyrmaga mümkinçilik berer. Prezident Kasym-Žo-

Hazar deňzinde ilkinji «Pýotr Perwyý» atly uly göwrümlü syýahatçylyk gämisiniň ulanyşa giriziljekdigini aýdyp, Hazar deňzi boýunça syýahatçylygyň ýola goýulmagynyň Hazarýaka döwletleriň baý taryhy döpleri, medeni mirasy bilen tanyşmaga, ajaýyp ýerlere baryp görmäge, medeni-äň bilim çärelerine gatnaşmaga mümkinçilik berjekdigine ynam bildirdi.

Alтынjy Hazar sammitiniň jemleri boýunça kabul edilen Beýanatda belenilişi ýaly, Hazar deňzinde göni çykyş ugurlaryny kesgitlemegiň usulyýeti hakyndaky Ylalaşygyň taslamasynyň baştaraýlaýyn görnüşde çaltrak ylalaşmak Hazar boýunça gepleşikleriň ilkinji nobatdaky wezipesi bolup durýar.

Söhbetdeşlikleriň dowamynda Prezidentler Hazar deňzinde harby iş babatda ynanyşmak çäreleri hakyndaky Ylalaşygyň taslamasyny ylalaşmak boýunça gepleşikleri çaltlandyrmak barada durup geçdiler. Bu Ylalaşyk Hazar deňziniň hukuk derejesi hakyndaky Konwensiýanyň ýörelgelerine laýyklykda, howpsuzlygy we durnuklylygy üpjün etmäge, harby ulgamda Hazarýaka döwletleriň hyzmatdaşlyk etmeginiň kadalaryny hemde düzgünlerini kesgitlemäge hyzmat eder.

Gepleşikleriň dowamynda Ikinji Hazar ykdysady forumyny Russiýa Federasiýasynda, Hazar deňziniň deňiz gurşawyny goramak hakynda 2003-nji ýylyň 4-nji noýabryndaky Çarçuwaly konwensiýanyň (Tähran Konwensiýasynyň)

taraplarynyň alтынjy konferensiýasyny 2022-nji ýylyň ahyrynda Azerbaýjan Respublikasynda geçirmek baradaky teklipler goldanyldy.

Ýedinji Hazar sammiti Eýran Yslam Respublikasynda, ylalaşylan möhletlerde geçiriler.

Ilimizde «Ýagşy zadyň ady köp bolýar» diýen aýtgý bar. Bu hakykat Hazar deňzi hakynda hem şeýledir. Çünki köp asyrlaryň dowamynda Hazar deňziniň dürli atlary bolupdyr. Bu deňzi müsürliler — Jürjan, hytaýlylar — Sihaý, eýranlylar — Kolzum, hindiler — Worukaşa, gazaklar bolsa Aturaw diýip atlandyrypdylar. Gojaman Hazar bu günki gün ýagşy işleriň, arzyly duşuşyklaryň sebäpkäri. Goýnunda ençeme halklara orun berip, agzybirlikde, jebislikde täze menzillere sary alyp baryan Hazaryň joşly tolkunlarynyň bady pursat saýyn batlanmak bilen. Şeýle, joşgun, hyjuw bilen maksatly sepgitlere bakan barýan halklaryň myratlaryna ýetjekdigi bolsa ikuçsuz hakykatdyr.

Gurbansähet GURBANSÄHEDOW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

MEDENIÝET — HALKYŇ KALBY

1

adyndaky döwlet drama teatrynda Türkmenistanyň halk artisti Atageldi Garýagdyýewiň we Ýolaman Hummaýew adyndaky ýörite sazçylyk mekdebiniň döredijilik toparynyň gatnaşmagynda geçirilen konserti, Magtymguly adyndaky milli sazly-drama teatrynda täzeden sahnalaşdyrylan «Magtymguly» operasynyň görkezilmegi we beýleki çäreler Medeniýet hepdeliginiň asmanynda parlak ýyldyz bolup lowurdadylar.

Hepdeligiň barşynda «Gadymy Merw» taryhy-medeni döwlet goraghanasynda «Taryhy medeni ýadygärlikleri aýap saklamagyň täze ýörelgeleri we syýahatçylygy ösdürmegiň ugurlary» atly meýdan şertlerindäki seminar-da we wideoaragatnaşyk arkaly halkara ylmy usuly duşuşygynyň geçirilip, onuň barşynda beýik şahslar Barbat Merwezi, Abdylly ibn Mübärek Merwezi, Şemseddin Merwezi ýaly alymlaryň we akyldarlaryň, şeýle hem Mahesti, Muezzi, Mollanepes ýaly şahyrlaryň, sazyň piri Baba Gammaryň dünýä medeniýetine goşan goşandy dogrusynda gürrüň edilmegi hepdeligiň milli miraslaýyn we taryhlaýyn ähmiýetini artdyrdy.

Hepdeligiň çäklerinde Mary şäheriniň çagalar çeperçilik merkezinde «Gadymy Merwe syýahat» atly bäsleşigiň jeminiň jemlenilmegi ösüp gelýän ýaş nesilleriň arasynda has zehinlilerini ýüze çykarmakda we höweslendirmekde, amaly-haşam sungatyny, halkymyzyň çeper senetçiligini wagyz etmekde uly ähmiýete eýe boldy. Mary welaýatynyň kitaphanasynda, «Ýaş žurnalist we döwür» atly maslahatyň geçirilmegi bolsa, KHBS-iň işiniň kämilleşdirilmegine uly üns berilýändigini subutnamasyna öwürüldi. Ýeri gelende aýtsak, ýurdumyzyň Baş akademiki drama teatrynda Gündogaryň beýik akyldarlarynyň we şahyrlarynyň durmuş hem-de döredijilik ýoluna bagyşlanyp goýlan «Magtymguly» atly sahna oýny Medeniýet hepdeligine gabatlanyp guralan dabaraly çäreleriň maksatnamasynyň üstüni ýetirdi.

27-nji iýunda tutuş ýurdumyza belenilýän Medeniýet we sungat işgärleriniň hem-de Magtymguly Pyragynyň şygryýet günü mynasybetli giň möçberli baýramçylyk dabaralary geçirildi. Şanly senäniň hormatyna Ahal welaýatynyň Ak bugdaý etrabynyň «Nowruz ýaýlasynda» ýerleşýän «Türkmeniň ak öýi» binasynda geçirilen döredijilik agramyna hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň gatnaşmagy we dabara gatnaşyjylara minnetdarlyk bildirip, şanly baýramçylyk bilen gutlamagy dabaranyň abraýyny arşy asmana göterdi.

Baýramçylyk äheňinde guralan sahna-

da köp sanly döredijilik çykyşlary, joşgunly aýdym-sazlary özüde jemleýän konsert köpöwüşgünligi hem-de täsirli pursatlara baýlygy bilen tapawutlandy. Konsertde hormatly Arkadagymyzyň döreden «Leýlişak barada rowaýat», «Ak güllerim saňa», «Ýadymda», «Bagt nury» diýen aýdymalarynyň tomaşaçylar tarapyndan uly joşgun bilen garşylanmagy döredijilik agramynyň hakyky sungata beslenendigiňiň aýdyň mysaly boldy. Konsertde gatnaşyjylaryň bilelikde ýerine ýetirilen «Alkysnama» aýdymy bolsa häzirki döwürde hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda halkymyzyň bagtyýarlygynyň üpjün edilmegine gönükdirilen asyly işlere, ýurdumyza durmuşa geçirilýän giň gerimli özgertmelere, döwletimizde ýagty arzuwlaryň amala aşmasyna ýürekden syzlyp çykan alkys bolup ýaňlandy. Türkmenistanyň Milli Geňeşiniň Halk Maslahatynyň Baýlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň gutlag sözleri bagşylaryň we sazandalaryň şowhunly owazy bilen utgaşyp, baýramçylyk joşguny has-da arşa galdyrdy.

«Medeniýet hepdeligi — 2022-niň» ýapylş gününde, ýagny 27-nji iýunda Magtymguly Pyragynyň şygryýet günü hem günden belenildi. Dabaralar Mary şäherindäki Magtymgulynyň ýadygärliginiň ýanynda başlandy. Bu ýerde beýik türkmen şahyrynyň döredijiligine belent sarpa hökmünde gül goýmak dabarasy boldy. Ýadygärlige goýlan ajaýyp gül desseleri ynsanperwer şahyryň belent şahsyýetine we döredijilik mirasyna sarpa goýmagyň nyşanyna öwürüldi.

Paýtagtymyza geçirilen VI Hazar sammitiniň geçen gününe utgaşyp, Ahal welaýatynyň Ak bugdaý etrabynynda «Türkmeniň ak öýi» binasynyň öňündäki meýdançada ýurdumyzyň we daşary ýurtlaryň sungat ussatlarynyň, ýagny, daşary ýurtly tanymla estrada aýdymçylarynyň, Şwesiýadan Doktor Albanyň we ABŞ-dan Akonyň gatnaşmagynda halkara döredijilik dabarasynyň geçirilmegi Medeniýet hepdeliginiň özboluşly dowamaty bolup göründi hem-de türkmen toýlarynyň dokuz güne çekýändigini baradaky halkymyzyň gadymdan gelýän ýörelgesini alamatlandyrdy.

Medeniýet hepdeliginiň çäklerinde geçirilen ähli baýramçylyk dabaralary hormatly Prezidentimiziň medeni syýasatynyň we diplomatiýasynyň nobatdaky ajaýyp dabaralanmasy bolup dünýä ýaň saldy.

Mähri HOJAYEWA,
TDIM-niň Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň II ýyl talyby.

HAZARÝAKA DÖWLETLERIN BAŞTUTANLARINYŇ VI SAMMITI

«Halkyň Arkadagly zamanasy» ýylynda türkmen taryhyna altn harplar bilen ýazy-lan altnjy Hazar sammitinde döwletara gatnaşyklary täze hil derejesine çykdy. Bu taryhy sammitiň uly syýasy ähmiýete eýe bolandygy babatda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň ylmy işleri boýunça prorektory Begenç MÄTLIÝEW bilen habarçymyzyň söhbetdeşligini size ýetirmegi makul bildik.

— Begenç mugallym, hormatly Prezidentimiziň baştutanlyk etmeginde geçen altnjy Hazar sammitiniň özüňizde galdyran täsirleri, gellen çözügüleriň taryhy ähmiýeti barada gürrüň beräýseňiz!

— Hormatly Prezidentimiziň alyp barýan daşary syýasatynda möhüm ugurlaryň biri hem Hazar deňzi bilen baglanyşykly meseleleriň oňyn çözülmegidir. Şu nukdaýnazardan baha berenimizde, hormatly Prezidentimiziň baştutanlyk etmeginde geçen, ýörite Beýanat kabul edilen altnjy Hazar sammitine sebitiň möhüm wakasy hökmünde senenama girdi diýmek bolar.

abadançylygyň hem-de ösüşiň maksatlaryna laýyk gelýän netijeli hyzmatdaşlygy ösdürmäge uly goşant goşandygynyň aýdyň subutnamasydyr.

— Indi bolsa, 2019-njy ýylda geçen I Hazar ykdysady forumynyň taryhy ähmiýeti barada aýdaýsaňyz?

— Gazagystanyň Aktau şäherinde geçirilen Hazarýaka döwletleriniň Baştutanlarynyň V sammitiniň netijeleri boýunça kabul edilen Beýannamada Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly Berdimuhamedow tarapyndan öňe sürülen 2019-njy ýylda Türkmenistanda birinji Hazar ykdysady forumyny geçirmek barada-

HYZMATDAŞLYGYŇ TÄZE GÖZÝETIMLERI

Sammitde hormatly Prezidentimiziň çuň many-mazmunly söz sözlemegi we onda Hazarýaka döwletleriň özara deňhukukly bähbitli hyzmatdaşlygyny nazarlaýan başlangyçlar bilen çykyş etmegi Aşgabat sammitine aýratyn many-mazmun berdi. Şeýle hem Aşgabatda geçen bu duşuşykda Hazarýaka döwletleriniň Baştutanlarynyň eden çykyşlarynda dürli başlangyçlaryň öňe sürülmegi sammitiň syýasy-ykdysady ähmiýetini has-da artdyrdy.

Gahryman Arkadagymyzyň nygtaşy ýaly, Hazar deňzi dostlugyň hem parahatçylygyň deňzidir. Birek-birege ynanyşmak, hormat goýmak, ýürekdeşlik ýörelgeleriniň esasynda geçen bu sammit, hakykatdan-da, Hazar deňziniň dostluk we doganlyk deňzidiginiň ýüze çykmasynyň aýdyň subutnamasy boldy.

— Hazar sammitleriniň taryhy hakda hem aýdyp geçäýseňiz?

— Bu ugurda gepleşikleri geçirmegiň taryhy barada aýdylanda, türkmen tarapyň başlangyjy bilen Hazar babatynda köp meseleleriň çözüldi tapyldy.

Türkmenistanyň başlangyjy bilen, 1996-njy ýylyň noýabrynda Aşgabatda Hazarýaka ýurtlarynyň Daşary işler ministrliginiň birinji duşuşygy bolup geçdi. Ol Hazar sebitiniň döwletleriniň häzirkizaman gatnaşyklarynyň taryhynda möhüm tapgyr boldy. Hazar deňziniň hukuk derejesi baradaky Konwensiýanyň taýýarlanlymagynyň hökmany we zerurdygy hakyndaky ylalaşmalara hem ilkinji gezek Aşgabatda gelindi. 2003-nji ýylyň noýabrynda gol çekilen Hazar deňziniň deňiz gursawyny goramak boýunça Çarçuwaly Konwensiýa (Tähran konwensiýasy) — ilkinji baştaraaplaýyn resminama boldy. 2006-njy ýylyň 12-nji awgusty, ýagny Tähran konwensiýasynyň güýje giren günü sebitde Hazar deňziniň günü hökmünde belenilýär. Türkmenistanyň başlangyjy boýunça, 2002-nji ýylyň aprelinde Aşgabatda geçen Hazarýaka döwletleriniň Baştutanlarynyň birinji sammiti Hazar deňziniň hukuk derejesini kesgitlemek ugrunda uly işleriň başlangyjy boldy. Türkmen paýtagtynda başlanan gepleşikler soňra netijeli dowam etdirildi: şol duşuşygyň jemleri deňizlikde 2007-nji, 2010-njy, 2014-nji we 2018-nji ýyllarda Tähranda, Bakuwda, Astrahanda hem-de Aktauda geçirilen sammitlerde kabul edilen möhüm çözügüleriň esasy düzdi.

Mälim bolşy ýaly, 2018-nji ýylyň 12-nji awgustynda Gazagystanyň Aktau şäherinde geçirilen Hazarýaka döwletleriniň Baştutanlarynyň V sammitinde Hazarýaka döwletleriniň Hökümetleriniň arasynda söwda-ykdysady hyzmatdaşlyk etmek hakynda ylalaşyga we Ulag babatda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Hazarýaka döwletleriniň Hökümetleriniň arasynda ylalaşyga gol çekildi. Türkmenistan tarapyndan öňe sürülen başlangyçlaryň esasynda kabul edilen bu resminamalar ýurdumyzyň Hazarda umumy

ky başlangyç öz beýany tapdy. Şeýlelik-de, Türkmenistanyň başlangyjy bilen 2019-njy ýylyň 12-nji awgustynda Awaza milli syýahatçylyk zolagynda I Hazar ykdysady forumy ýokary guramaçylyk derejesinde üstünlikli geçirildi.

Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň ýokary döwlet wezipesine girişenden soňra ilkinji resmi saparlaryny Hazarýaka döwletleri bolan Russiýa Federasiýasyna we Eýran Yslam Respublikasyna amala aşyrmagy hem ýurdumyzyň

Hazar zolagynda netijeli hyzmatdaşlygy işjeňleşdirmek we hoşniýetli goňsuçylyk gatnaşyklaryny berkitmek ugrunda çykyş edýändigini ýene bir gezek tassyklaýar. Aşgabatda geçirilen Hazarýaka döwletleriniň Baştutanlarynyň VI sammiti bolsa sebit hyzmatdaşlygyna täze many-mazmun berip, ony ösdürmekde nobatdaky tapgyr boldy.

— Beren gürrüňleriňiz üçin köp sag boluň!

Söhbetdeş bolan: Ajaýyp NOBATOWA, Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

«HAZAR DENZI – GARA DENIZ» GEÇELGESINIŇ ÄHMIÝETI

2022-nji ýylyň 29-njy iýunynda hormatly Prezidentimiziň başlyklyk etmeginde Aşgabat şäherinde geçirilen Hazarýaka döwletleriniň Baştutanlarynyň VI Hazar sammitinde öňe sürülen meseleleriň çäklerinde Döwlet Baştutanymyzyň Hazar deňzini «Mümkinçilikleriň deňzi» diýip atlandyrmagyň aňyrsynda uly many-mazmunyň barlygy «Hazar deňzi – Gara deňiz» halkara ulag geçelgesiniň taslamasynyň mysalynda hem aýdyň görünýär.

Geliň, şunuň bilen baglylykda bu taslamanyň taryhyna ser salalyň. Türkmenistanyň başlangyjy esasynda, 2018-nji ýylyň 24 — 25-nji oktýabrynda Aşgabatda Azerbaýjanyň, Gruzıjanyň, Rumynıjanyň we Türkmenistanyň, şeýle hem Ýewropa Bileleşiginiň Kontakt býurosynyň ýokary derejeli wekilleriniň gatnaşmagynda «Hazar deňzi — Gara deňiz» halkara ulag geçelgesiniň taslamasy boýunça dörttaraaplaýyn bilermenler duşuşygy geçirildi. Bu taslamanyň çäklerinde «Hazar deňzi – Gara deňiz» halkara ulag geçelgesiniň taslamasy boýunça dörttaraaplaýyn duşuşygynyň Teswirnamasyna gol çekildi.

2019-njy ýylyň 4-nji martynda Rumynıjanyň Buharest şäherinde «Hazar deňzi — Gara deňiz» aralygynda halkara ulag geçelgelerini döretmegiň taslamasy boýunça Türkmenistanyň, Azer-

Aziýadan Ýewropa, Ýewropadan Aziýa bazarlaryna «Deňiz derwezeleriniň» üsti bilen ýokary depginde çykarylýar.

2019-njy ýylyň 24-nji iýunynda Rumynıjanyň Buharest şäherinde Azerbaýjanyň, Türkmenistanyň, Gruzıjanyň we Rumynıjanyň ýokary derejeli wekilleriniň gatnaşmagynda, ýük ugruny güýje girizmek bilen bagly meseleleri ara alyp maslahatlaşmak maksady bilen, «Hazar deňzi – Gara deňiz» halkara ulag ugry boýunça hünärmenleriň iş toparynyň dörttaraaplaýyn duşuşygy geçirildi. Gatnaşyjylar bu ugur boýunça bar we ulanylmağa taýýar bolan ulag infrastrukturalar, şeýle hem olary giňeltmegiň mümkinçilikleri barada pikir alyşdylar. Şeýle-de taraplar agzalan ugry işe girizmek üçin amatly şertleriň döremegine we «Gündogar — Günbatar» ugry boýunça ykdysady hyzmatdaşlygyň işjeňleşdirilmegine ýardam berýän milli derejede kadalaşdyryjy-hukuk aktlaryny işläp düzmek we işe girizmek boýunça meselelere seredip geçdiler.

2020-nji ýylyň 7-nji maýynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginde sanly ulgam arkaly Azerbaýjan Respublikasynyň, Gruzıjanyň we Rumynıjanyň hünärmenleriniň gatnaşmagynda iş duşuşygy geçirildi. Onda «Hazar deňzi — Gara deňiz» halkara üstaşyr we ulag geçelgesini döretmek hakynda dört taraaplaýyn hökümetara ylalaşygyň taslamasy ara alnyp maslahatlaşyldy. Şunuň bilen baglylykda, taraplar dürli ugurlarda durnukly ýük daşamalary üpjün edýän logistika ulgamynda özara bähbitli gatnaşyklary ýola goýmagyň möhümdigini bellediler.

Häzirkizaman wagtda Türkmenistan Hazar deňziniň mümkinçiliklerini üstaşyr Gara deňzine geçirmekde işjeň hyzmatdaşlygy alyp barýar. Munuň aýdyň mysaly hökmünde, 2020-nji ýylyň ýanwar aýynda Merkezi Aziýa we Zakawkazýe multimodal ugry boýunça ilkinji demir ýol ýük gatnawy ýola goýuldy. Onuň ugry Gyrgyzystanyň Karasu şäherinden Özbegistanyň, Türkmenistanyň we Azerbaýjanyň üsti bilen Gruzıjanyň Batumi şäherine bardy. 2022-nji ýylda geçirilýän gepleşikleriň netijeleri boýunça Aziýa — Yuwaş ummany sebit döwletleriniň Hytaý — Gyrgyzstan — Özbegistan — Türkmenistan — Azerbaýjan — Gruzıjanyň — Türkiýe ugry bilen Ýewropa bazarlaryna ilkinji synag ýük gatnawy ýola goýuldy.

Şeýlelik bilen, Türkmenistan ulagyň ähli görnüşlerini ösdürmäge degişli giň gerimli taslamalary durmuşa geçirýär. Hormatly Prezidentimiziň zygiderli tagallasy netijesinde ýurdumyzyň ulag ulgamynda halkara hyzmatdaşlygyň işjeňleşdirilmegi, Aşgabat sammitinde gellen çözügüleriň durmuşa geçirilmegi ykdysady ösüşleriň daýanjydyr.

Şeýlelik bilen, Türkmenistan ulagyň ähli görnüşlerini ösdürmäge degişli giň gerimli taslamalary durmuşa geçirýär. Hormatly Prezidentimiziň zygiderli tagallasy netijesinde ýurdumyzyň ulag ulgamynda halkara hyzmatdaşlygyň işjeňleşdirilmegi, Aşgabat sammitinde gellen çözügüleriň durmuşa geçirilmegi ykdysady ösüşleriň daýanjydyr.

Perhat ÇARYÝEW, Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň uly mugallymy.

4 ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

КАСПИЙ — МОРЕ ДРУЖБЫ И СОТРУДНИЧЕСТВА

На VI Каспийском Саммите, проходившем в столице нашей страны, свою ответственную работу осуществляли корреспонденты известных зарубежных агентств и опытные журналисты. Корреспондент электронной газеты «Ýaş diplomatyň sesi» также присутствовал на этом важном мероприятии и побеседовал с журналистами региональных информационных агентств, в частности, с главным специалистом отдела операторов МИЦ «Известия» Александром СОТНИКОВЫМ и опытным журналистом, ведущим студийным азербайджанского телеканала «AzTV» Джейхуну ГУЛИЕВЫМ.

Гостеприимный город, где все сверкает

— Добрый день, Александр Анатольевич! Рады приветствовать вас на VI Каспийском Саммите! Мы были бы благодарны, если вы рассказали бы об условиях, созданных

ных здесь на Саммите, для плодотворной работы зарубежных журналистов и корреспондентов.

— Во-первых, нужно отметить, что я первый раз в Туркменистане. Прибыли мы ночью и ехали в отель по ночному Ашхабаду, — я был шокирован красотой ночного города: все сверкает, все горит! Еще одной отличительной чертой является повсеместная застройка города потрясающими беломраморными зданиями. Вся эта ослепительная красота города предвещала соответствующее прекрасное проведение самого Саммита.

Если говорить об условиях, созданных для проведения Саммита, то они, безусловно, на очень высоком уровне. Вот только что мы настроили систему передачи данных, подключились к местному высокоскоростному Wi-Fi и, таким образом, получили прекрасную возможность оперативно отправлять видео-файлы и репортажи прямо в Москву за очень короткий срок. Это все, конечно, очень облегчает нашу работу. Также хочу отметить, что мы живем в роскошных номерах, где можно комфортно отдохнуть после работы. Кстати, надо сказать, что организация питания здесь на очень высоком уровне, особен-

но, мне понравилась ваша национальная выпечка. Это все является свидетельством ответственного подхода организаторов страны-хозяйки к созданию комфортных условий для работы специалистов.

— Спасибо вам большое, Александр Анатольевич, за ваши развернутые ответы на вопросы!

— Не за что! Вам спасибо!

Ашхабадский Саммит — плодотворная площадка для переговоров

— Здравствуйте, уважаемый Джейхун Гулиев! В первую очередь, благодарим вас за то, что уделите свое время на беседу с нами! Это ваш первый визит в нашу страну, или вы до этого посещали Туркменистан?

— Здравствуйте! Надо отметить, что я до этого бывал в Туркменистане: это мой третий визит в вашу страну. Ранее, я присутствовал на церемонии инаугурации Гурбангулы Бердымухамедова в 2017 году,

а также на Церемонии открытия V Азиатских игр в Ашхабаде в 2017 году. Тогда мне удалось погулять по красивому Ашхабаду, насладиться прекрасными видами.

Если говорить о самом Саммите, то издревле Каспийское море — это море дружбы, мира и взаимопонимания. Испокон веков наши народы дружили, сотрудничали,

Интервью с участниками Саммита

ездили друг другу в гости, роднились. На данном этапе, сегодня, Саммит — это прекрасная возможность для глав Прикаспийских государств обсудить дальнейшие перспективы ускоренного наращивания сотрудничества в Каспийском регионе. Гостеприимная туркменская земля всегда с большим удовольствием принимала гостей. Все эти 6 Саммитов стали широкой площадкой для обсуждения на уровне глав государств и министерств. Мне кажется, что это очень важный Саммит. Потому что есть возможность для обсуждения осуществленных работ за последние 4 года после подписания в Актау на V Саммите Конвенции о правовом статусе Каспийского моря, наметить перспективы плодотворного сотрудничества между Азербайджаном и Туркменистаном в обозримом будущем. И я верю, что Ашхабадский Саммит на туркменской земле станет очень эффективным и полезным в этом смысле. Думаю, что переговоры глав наших братских государств в рамках Саммита позволит нарастить налаженное сотрудничество в сфере энергетики, транспорта, культуры, торговли, охраны окружающей среды, в том числе, экологического состояния Каспийского моря.

— Спасибо вам большое, уважаемый Джейхун Гулиев, за интересные и развернутые ответы на вопросы! Желаем вам успехов в вашей дальнейшей деятельности!

Интервью подготовил:
Аннаберди КАШАНОВ,
студент I курса факультета
международной журналистики.

Altynjy Hazar sammiti

— Hazar ekologik konwensiyasynyň 20-nji maddasyna laýyklykda, kenarýaka döwletleriniň her biri Hazar deňziniň we onuň töwereginiň biodürürlüginini gorap saklamak, dikeltmek üçin maksatnamalary hem-de taslamalary ýerine ýetirmäge we meýilleşdirmäge borçludur. Bu ugurda hormatly Prezidentimiziň alyp barýan giň möçberli il-ýurt bähbitli syýasaty dünýä ýurtlaryna nusgalykdyr. Ýurdumyz Hazar ekologiýa maksatnamasyny (HEM) durmuşa geçirmäge işjeň gatnaşýar. Hazar deňziniň türkmen kenarynda degişli ministrlikleriň we pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň işlerini utgaşdyrmak, Milli Hazar hereketleriniň meýilnamasyny üstünlikli durmuşa geçirmek maksady bilen, ýurdumyzda Hazar deňziniň meseleleri boýunça Pudagara topar döredildi.

Hazar deňziniň tebigy baýlyklaryny gorap saklamak örän möhüm meseledir. Hazar deňzi sebiti uglewododorod serişdeleriniň çykarmagyň we ibermegiň örän iri dünýä merkezleriniň biri hökmünde çalt depginler bilen ösýär. Bu şertlerde Türkmenistan umumy wezipäni çözmegi — energetika pudagynda hakyky ykdysady bähbitleri, halkara hyzmatdaşlygynyň hakyky şertlerini Hazaryň biodürürlüginini gorap saklamak zerurlygy bilen utgaşdyrmagy, ekologiýa deňagramlylygynyň bozulmazlygyna ýol bermezligi möhüm hasaplaýar. Bu ugurdaky hukuk işleriniň mundan beýläk hem işjeňleşdirilmegine altynjy Hazar sammiti täze itergileri berdi.

— Beren gyzykly gürriňleriňiz üçin köp sag boluň!

Söhbetdeş bolan:
Bakydurdy GARAYEW,
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň II ýyl talyby.
«Ýaş diplomatyň sesi».

HAZAR DEŇZINIŇ HUKUK ÝAGDAÝY

Hazarýaka döwletleriniň arasynda hukuk gatnaşyklaryny pugtalandyrmakda Aşgabatda 29-njy iýunda geçirilen VI Hazar sammitiniň ähmiýeti uly boldy. Şu mynasybetli habarçymyzyň Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara hukugy we deňeşdirme hukuk öwrenişi kafedrasynyň mugallymy Aýjan OMAROWA bilen guran söhbetdeşligini gazetimizde çap edýäris.

— Söhbetimiziň başyny ýurdumyzda üstünlikli we şowly geçen VI Hazar sammitinde Hazar deňziniň hukuk tarapynda örän uly üns berilmeginiň ähmiýeti barada durup geçäýseňiz?

— VI Hazar sammitinde kabul edilen Beýanatda Hazar deňziniň hukuk ýagdaýy täze hil derejesine çykdy. Bu sammitde Prezidentleriň Hazar deňzinde kenarýaka döwletleriň hyzmatdaşlyk etmeginiň hukuk esaslaryny emele getirmegiň barşyna kanagatlanma bildirmekleri we bu ugurda netijeli işleri dowam etdirmegiň zerurdygyny bellemekleri möhüm ähmiýetli boldy.

Prezidentleriň Hazar deňzi boýunça hyzmatdaşlyk etmegiň hukuk esaslaryny ösdürmekde häzirkä döwürde işlenip taýýarlanylýan baştaraplaýyn resminamalaryň taslamalaryny ylalaşmagy çaltlandyrmagyň, şeýle hem ozal gol çekilen ylalaşyklary durmuşa geçirmek bilen bagly meseleleri ara alyp maslahatlaşmak boýunça geňeşmeleri dowam etmegiň möhümdigini nygtamaklary bu ugurdaky geljekki işleriň täze beldalgasy boldy.

— Hazaryň hukuk taryhy öz gözbaşyny haýsy döwürlerden alyp gaýdýarka?

— Hazarda hyzmatdaşlygyň ugurlaryny giňeltmekde we ösdürmekde esasy mesele onuň hukuk derejesini kesgitlemek bilen bagly boldy. Taryha nazaryň aýlasak, Hazaryň hukuk ýagdaýy,

taryhy ýagdaýlara görä, 1723-nji ýylda Sankt-Peterburgda baglaşylan rus-eýran, 1732-nji ýyldaky Reşit, 1813-nji ýyldaky Gülüstan, 1828-nji ýyldaky Türkmençäý şertnamalary, 1881-nji ýylda Hazar deňziniň gündogaryny çäklendirmek hakynda rus-eýran konwensiyasy, 1921-nji ýyldaky rus-eýran şertnamasy esasynda Russiýa we Eýran tarapyndan kesgitlenipdi hem-de ady agzalan hukuk namalar arkaly düzgünleşdirilipdi. 1940-njy ýylda SSSR bilen Eýranyň arasynda baglaşylan söwda we deňizde ýüzmek hakynda şertnama boýunça, diňe şol iki döwletiň baýdagyny göterýän gämilere Hazarda ýüzmek hukugy berilýärdi. 1990-njy ýyllaryň başynda SSSR-iň dargamagy bilen, Hazaryň kenarynda jemi Eýrandan başga 4 sany garaşsyz döwlet döredi. Hazaryň tebigy baýlyklaryndan peýdalanmak özara ylalaşykly hem-de bähbitli hereketleri talap edýärdi. Munuň üçin Hazaryň hukuk ýagdaýyny kesgitlemek zerurdy. Bu möhüm iş baş döwletiň bähbitlerini göz önünde tutmagy, hyzmatdaşlygy dürli ugurlarda ösdürmegi hem-de taraplaryň tagallalarynyň birleşdirilmegini talap etdi. Şonuň üçin hem çäryk asyrdan gowrak wagtyň dowamynda Türkmenistan Hazar deňzi boýunça duşuşyklaryň we forumlaryň, şol sanda Ýörite iş toparlarynyň, Hazarýaka döwletleriniň wekilçilikli toparlarynyň gatnaşmagynda, bu meselelere bagyşlanan halkara maslahatlaryň geçirilýän merkezine öwrüldi.

— Hazaryň hukuk ýagdaýy hem-de ekologik konwensiyada degişli esasy maddasy we ýurdumyzda alnyp barylýan işler barada gürriň beräýseňiz?

Голос мира о Шестом Каспийском Саммите

Происходящие во второй половине июня 2022 года важные события и известия в политической, экономической, социальной сферах нашей Отчизны, нашли своё достойное отражение в мировом информационном пространстве.

Самым ярким событием в эти дни, стало проведение в Ашхабаде Шестого Каспийского Саммита, в котором принимали участие главы государств каспийской «пятерки». К слову, российское информагентство **RG.ru** на своём официальном сайте разместило следующую новостную статью, в которой сообщается, что в Ашхабаде состоялся Шестой Каспийский Саммит.

«Тематические круизы, кинофестивали, вопросы защиты каспийских тюленей и, конечно, нефть и газ 29 июня в Ашхабаде участники Шестого Каспийского Саммита обсудили различные вопросы, связанные со сферой экономики, торговли, экологии, туризма и многими другими сферами. Президент РФ Владимир Путин вместе с лидерами Азербайджана, Ирана, Казахстана и Туркмениции уделили особое внимание сотрудничеству в сфере экономики, энергетики, культуры и экологии.»

Владимир Путин заявил, что Россия поддерживает развитие сотрудничества стран каспийской «пятерки» в сферах политики, экономики и безопасности и гуманитарной сфере. В числе основных задач стран Каспийского региона президент РФ назвал продолжение наращивания экономических связей».

Важно отметить, что информационные агентства стран-участниц Шестого Каспийского Саммита активно отразили на своих официальных сайтах события, связанные с проведением данного мероприятия. В частности, азербайджанское новостное агентство **Trend.az** разместило на своём веб-сайте новость, где сообщает о том, что в Азербайджане планируется проведение VIII встречи Координационного совета международного транспортного коридора Север-Юг:

«В этом году в Азербайджане планируется проведение 8-й встречи Координационного совета международного транспортного коридора Север-Юг. Об этом, в частности, сказал 29 июня Президент Азербайджана Ильхам Алиев во время выступления на VI Саммите глав прикаспийских государств в Ашхабаде. «Мы наблюдаем ежегодный рост грузоперевозок через территорию Азербайджана по маршруту Восток-Запад и Север-Юг. Увеличиваются объёмы транзитных грузов, идущих через новый международный морской торговый порт Алят. Строительство и введение в эксплуатацию этого порта стало ещё одним важным вкладом Азербайджана в дело развития транспортно-логистической инфраструктуры на Каспии. В этом году в Азербайджане также планируется проведение 8-й встречи Координационного совета международного транспортного коридора Север-Юг», — сказал глава Азербайджанской Республики.»

Ряд международных значимых событий и новостей нашли своё яркое отражение в информационном пространстве и других зарубежных информагентств. К примеру, авторитетное российское новостное агентство **TACC** сообщает о принятии совместного Коммюнике главами прикаспийских государств:

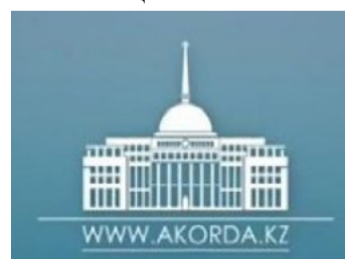

сообщает о принятии совместного Коммюнике главами прикаспийских государств:

«Президенты стран каспийской «пятерки» в коммюнике Шестого каспийского саммита обозначили около двух десятков принципов, на основе которых будет строиться деятельность прибрежных государств на Каспийском море. Среди них - принцип неприсутствия на Каспийском море вооружённых сил других стран.»

В целом, отмечается, что в дружественной и доверительной обстановке Президенты обсудили важнейшие вопросы пятистороннего сотрудничества на Каспии, а также актуальные международные и региональные проблемы, представляющие взаимный интерес. Кроме того, Президенты подчеркнули важность решений предыдущих Каспийских саммитов и необходимость их эффективной реализации. Также они высоко оценили значение подписания 12 августа 2018 года Конвенции о правовом статусе Каспийского моря.»

Казахстанские информагентства, в свою очередь, также активно освещали главные события Каспийского Саммита. Например, официальный сайт Президента Республики Казахстан **Akorda.kz** на своей веб-странице разместил статью, где сообщает: «Касым-Жомарт Токаев провёл встречу с Гурбангулы Бердымухамедовым»:

«Президент Казахстана поздравил Гурбангулы Бердымухамедова с днём рождения и отметил, что под его руководством Туркменистан добился значимых успехов в социально-экономической сфере.»

Глава Республики Казахстан, подчеркнув значительный вклад Гурбангулы Бердымухамедова в укрепление казахско-туркменских взаимоотношений, вручил ему высшую государственную награду Республики Казахстан – орден «Алтын Қыран» («Золотой Орел»). Касым-Жомарт Токаев выразил уверенность, что Гурбангулы Бердымухамедов на посту Председателя Халк Маслахаты и в дальнейшем будет активно участвовать в развитии Туркменистана, обеспечении стабильности и безопасности в регионе.»

Иранские СМИ также подробно осветили ход событий на Ашхабадском Саммите. В частности, авторитетное иранское информагентство **IRNA** разместило на своей официальной странице статью, где сообщает о том, что Эбрахим Раиси призвал сохранять Каспийское море в качестве «региона мира и дружбы»:

«Выступая на Шестом саммите Прикаспийских государств в Ашхабаде, Эбрахим Раиси приветствовал инициативы, представленные Президентом прикаспийских государств по развитию экономического сотрудничества в различных областях, и сказал: «Исламская Республика Иран считает Каспийское море регионом мира и безопасности, дружбы и источника связей и близости народов региона и заявляет о своей готовности к всестороннему сотрудничеству, основанному на взаимном уважении и интересах.»

Также Президент Исламской Республики Иран добавил, что защита хрупкой окружающей среды, разумное использование живых ресурсов, ответственная деятельность по эксплуатации минеральных ресурсов Каспийского моря с целью экономического развития и содействия благосостоянию и безопасности наших народов, а также уважение суверенитета, прав и компетенции друг друга в этой акватории являются частью прав и обязанностей прикаспийских государств.»

Широкое освещение событий высокого уровня, происходящих в нашей стране, является ещё одним ярким свидетельством заинтересованности авторитетных международных агентств в общественно-политической жизни нашего государства.

TikTok займется бизнесом в Казахстане

Еще одним ярким примером быстрого развития сферы электронного бизнеса являются планы TikTok заняться бизнесом в Казахстане:

TikTok представил в Казахстане платформу TikTok For Business, которая помогает эффективно решать задачи бизнеса, раскрывая творческий потенциал брендов. Платформа для просмотра и создания коротких видеороликов TikTok представила казахстанской аудитории площадку TikTok For Business, которая помогает эффективно решать задачи бизнеса, раскрывая творческий

потенциал брендов и переосмысляя подход к маркетингу. Сегодня аудитория TikTok составляет более миллиарда человек, и в Казахстане платформа тоже очень популярна. Правда, представители компании не раскрывают информации ни о количестве, ни о демографии аудитории в Казахстане.

«Уникальная особенность платформы TikTok for Business в том, что она дает возможность бизнесу не просто доносить рекламные сообщения до аудитории: общаясь с пользователями на одном языке, бренды могут завоевать их доверие и любовь. Мы хотим помочь казахстанским компаниям открывать для себя возможности TikTok и наращивать показатели своего бизнеса в партнерстве с нами», — отметила генеральный директор Global Business Solutions, TikTok в Восточной Европе.

Во второй половине июня 2022 года мировые новости и события, касающиеся таких значимых сфер жизнедеятельности человека, как инновационные технологии, экология, экономика, градостроительство, астрономия, нашли своё достойное отражение в мировом информационном пространстве.

Российский «Ясон»: чем уникален новейший глубоководный аппарат

Вдобавок ко всем перечисленным выше сферам деятельности, сфера инновационных технологий также нашла свое яркое отражение в ведущих мировых агентствах. К слову, строительство российского глубоководного аппарата стало еще одним важным шагом на пути внедрения технологий в нашу жизнь:

По заказу «Газпрома» в Северодвинске заложен не имеющий аналогов в России обитаемый подводный аппарат (ОПА) проекта 03660 «Ясон». Изделие представляет собой мини-субмарину, способную выполнять широкий спектр работ на глубинах в пределах 2250 м. В частности, аппарат предназначен для обследования объектов подводной газотранспортной инфраструктуры, изучения морского дна, геологоразведки, охраны полезных ископаемых и монтажа различных конструкций. Сейчас этот функционал возложен на водолазов и телеуправляемые необитаемые комплексы.

Как отмечают эксперты, построена новейшей субмарины призвана повысить эффективность обслуживания морских газопроводов и выполнения различных исследовательских задач на больших глубинах.

По информации Объединённой судостроительной корпорации (ОСК), субмарина может эксплуатироваться в пресной и морской воде в неограниченных районах плавания. Применение ОПА повысит надёжность и безопасность процесса транспортировки газа.

Определены победители конкурса специалистов в сфере информационной безопасности

Недавно в Баку состоялось награждение победителей конкурса CTF (Capture the flag). В рамках конкурса проверить свои силы могли команды по кибербезопасности со всей страны. Формат CTF позволил оценить

умения и навыки специалистов по атаке и защите компьютерных систем. Инициаторы конкурса отметили как количественный, так и качественный рост числа участников конкурса.

В частности, масштабные преобразования в сфере информационной безопасности стали предметом пристального внимания мировых информантств:

Проводимое уже в четвертый раз мероприятие помогает не только определить и отметить наиболее перспективных ИБ-специалистов в стране, но и является местом встречи и обмена мнениями, источником получения наиболее достоверной информации о развитии рынка и технологий по направлениям, связанным с защитой информации.

Освещение таких важных событий и новостей, происходящих в Каспийском регионе, является ещё одним ярким свидетельством высокого уровня заинтересованности народов прикаспийских государств в нахождении путей самосовершенствования. И региональные информационные агентства вносят свой весомый вклад в освещение последних известий.

Iran, Uzbekistan to boost cooperation on technology

The Vice President for Science and Technology will head a trade and technology delegation to Uzbekistan to develop technological and scientific cooperation between Tehran and Tashkent.

Vice President for Science and Technology of Iran, will leave for Uzbekistan on July 19-22, 2022, to open a new chapter in bilateral scientific relations between Iran and Uzbekistan.

He will be accompanied on this trip by a group of managers of knowledge-based and creative companies in the fields of "agricultural inputs and machinery," "medicine, vaccines, and feed supplements for livestock, poultry, and aquatic animals," "food industry" and "health and medical equipment."

This trip is organized by the Center for International Interactions of Science and Technology of the Vice President for Science and Technology and by the House of Innovation and Technology of Iran (IHIT).

Страны TRACECA обсудили использование электронной накладной

Представители транспортных ведомств, таможенной структуры, железнодорожных организаций, морских операторов четырех стран-участниц TRACECA от Азербайджана, Грузии, Турции и Казахстана, связующих в качестве моста Центральную Азию и Черноморский регион с остальными странами TRACECA, а также со-организаторы и партнеры от Организации сотрудничества железных дорог, СІТ, Международный союз железных дорог.

По словам генерального секретаря TRACECA Асета Асавбаева, использование единой накладной ЦИМ/СМГС и цифровизация являются вопросами, которые четко обозначены в стратегии и плане действий TRACECA.

«Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşiginiň jemleýji tapgyry

— Bäsleşigiň final oýny geçirilýän günü mugallymym Gunça Gurbanowa düýş görüpdir — diýip, ýeňiji söze başlady. — Men onda baş baýraga mynasyp bolupdyryn. «Heý, şeýle zatlaryň bolmagy mümkinmi. Düýşler hakykata öwrülýärmikä?» diýen sowallar meniň aklýmda aýlanýardy. Emma, bu aýdyň hakykat. Dogrudan hem, men Gunça mugallymyň gören düýşündäki ýaly, ýeňiji bolmagy başardym. Hat-da, muňa onuň özi hem haýran galdy. Men bu begençli habary buşlap, jaň edenimde onuň: «Ýagsymyrat, gören düýşüm hakykat bolup çykdymy? Sen dogrudan hem ýeňiji bolduňmy? Berekella! Senden tamam hem şeýledi» diýen sözlerine guş bolup uçaýjak boldum.

Hawa, görüp otursam, bäsleşikte birinji orna mynasyp bolan Yhlaşyň ykbaly Ýagsymyradyňkydan hem üýtgeşik eken. Ol M.Kulyýewa adyndaky Türkmen milli konserwatoriýasynyň ýanyndaky ýörite sazçylyk mekdebiniň 10-njy synp okuwçysy. Saz äleminde, şonuň bilen birlikde, döredijilik äleminde ýaşap ýören oglanjykda onda diplomat bolmak höwesiniň oýanmagy tötdenmi, eýsem? Geliň, bu barada Yhlaşyň özünden eşideliň.

— Men bäsleşik baradaky bildirişi «Nesil» gazetinden okadym. Özüm döredijilik bilen meşgullanýanlygym üçin inlis dilinde düzme ýazyp, bäsleşige hödürledim. Meniň ýazan düzmäm institutyň mugallymlary tarapyndan kabul edilip, bäsleşige gatnaşmaga çagyryldym. Bäsleşige taýýarlyk pursatlarym Ýagsymyradyňkydan üýtgeşik boldy. Yagny, meniň okayan mekdebim saz sapaklaryna has köp üns berýär. Şol sebäpden, bäsleşik üçin diňe özüm taýýarlandym. Institut tarapyndan okamak maslahat berlen edebiyatlyk kitaphanadan tapyp okadym. Netijesi hem, ynha, görşüňiz ýaly. «Yhlaş bilen aglaşaň, sokur gözden ýaş çykar» diýlişi ýaly, yhlaşymyň ýerine gowşanyna begenjimiň çägi ýok. Geljekde hem, Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutyna okuwa girmek niýetim bar.

Yhlaşyň söhbetdeşlikde aýdan gürrüňlerini eşidip, özüm hem täsirlendim. Ýeňijileriň ikisiniň hem ykbaly biri-biriniňkiden üýtgeşik.

Hawa, bäsleşikte esasy ýeňijilerden başga-da, 2 sany II orunlara 4 sany III orna mynasyp bolan mekdep okuwçylary bardy. Olar: Saparmyrat Türkmenbaýy adyndaky umumybilim berýän ýöriteleşdirilen mekdep-internatynyň 10-njy synp okuwçysy Nurana Hudaýberdiýewa, şol mekdebiň 11-nji synp okuwçylary Kadyrmyrat Öwezgylyjow, Hojamyrat Baýlyýewa, Kakageldi Akmyradow, Mary welaýatynyň Mary şäheriniň inlis dili we ynsançylyk ugurly okuw dersleri çuňlaşdyrylyp öwredilýän ýöriteleşdirilen welaýat mekdebiniň 11-nji synp

DÜÝŞLER HAKYKATA ÖWRÜLÝÄRLER

Türkmen diplomatiýasynyň milli mekdebi bolan Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty tarapyndan guralýan «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşiginiň jemleýji oýnuna bagyşlanan makalanyň adyny «Düýşler hakykata öwrülýärler» diýip goýmagymyz ýöne ýere däl.

Hawa, düýşler hem hakykata öwrülýärler. Muny biz «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşiginiň final oýnunyň ýeňijisi, baş baýraga mynasyp bolanlaryň ilkinjisi Aşgabat şäheriniň dil derslerini çuňlaşdyryp öwredýän 87-nji ýöriteleşdirilen orta mekdebiniň 11-nji synp okuwçysy Ýagsymyrat ÖWEZOWYŇ

öz ýürek buýsançlaryny beýan edip beren kelamynda hem aýdyň göz ýetirdik.

okuwçysy Şasemem Meýlisowa hem-de Balkan welaýatynyň Balkanabat şäherindäki inlis dili, fizika we matematika derslerini çuňlaşdyryp öwredýän ýöriteleşdirilen 22-nji orta mekdebiň 11-nji synp okuwçylary Intizar Tagannyýazowa dagylardy. Olaryň hersi final oýnuna çenli bolan öňki bäsleşikleriniň ýeňijisi. Goý, bularyň her biriniň ýeňişleri gutly bolsun!

Bäsleşik tamamlanandan soňra institutyň uly mejlisler zalynda ýeňijileri sylaglamak dabarasy geçirildi. Bu dabarda ýeňijiler Ýagsymyrat bilen Yhlaş hem-de beýleki 6 okuwçy sylaglandylar.

Zalda otyrkam bäsleşigiň başlanan pursadyndan şu güne çenli bolan wakalar kültem-kültem aňymdan geçdi.

Ine, seredip otursak, türkmen halkynyň taryhynda ençeme bäsleşikleri bolandygyny bilmek bolýar. Meselem, «göreş», «at çapmak», «çeke-çeke»... Häzirki wagtda dürli zehin bäsleşikleri geçirilýär. Ýöne şu bäsleşikleriň içinde «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly bäsleşigiň düýpli tapawutlanýandygyny aýtsak, öte geçmeris. Ol diňe ýörite gurlan Ak öýüň içinde, ýörite dokalan 8 burçly halynyň, ýagny nesilbaşymyz Oguz hanyň ýyldyzynyň üstünde, ýörite ýasalan ok-ýaý bile-nem däl, başga köp zatlary bilen tapawutlanýardy. Meselem, türkmende 8-lik gudratly san hasaplanýan bolsa, bu bäsleşigiň 8-liklere beslenendigini görmek bolýardy. Ak öý 8 ganatlydy, haly 8 burçluk görnüşdedi, peýkam 8 sanydy, bäsleşige gatnaşýanlar 8 okuwçydy, hat-da siňe seretseň, bäsleşigiň guralyş düzümi hem 8 gurluşdan ybaratdygyny görmek bolýardy. Ýaňky sanalan 4 düzümden başga, bäsleşige 3 adamdan ybarat emirler, 2 adamdan ybarat mürzeler, hema-yatkärler, bularyň üstüne hem wagyz ediji hökmünde «Miras» teleýaýlymy we «Ýaş diplomatyň sesi» atly elektron gazetini goşsak, bu ýerde hem 8-lik emele gelýärdi. Iň esasy zatlaryň biri hem, Gahryman Arkadagymyzyň nurana kitabynda «Yaý hökümdar — peýkam ilçisi» diýlen bolsa, şu filosofiýanyň bäsleşigiň içinden eriş-argaç bolup geçendigi görmek bolýardy.

Görüp otursam, tutuş bäsleşigiň özi hem Gahryman Arkadagymyzyň başlangyjy esasynda guralan eken. Institutymyzyň ýolbaşçylygynyň, professor-mugallymlarymyzyň gatnaşmagynda bu pikirini durmuşa geçirilmegi netijesinde bäsleşik türkmeniň taryhyny çeperleşdirilen janly görnüşde täzeden öwrenmekde türkmen halkyna uly sowgat bolup orta çykdy. Bäsleşik diňe bir oňa gatnaşýan okuwçylar däl, türkmen telewideniýesi, «Ýaş diplomatyň sesi» gazetiniň üsti bilen täzeden türkmen halkynyň Oguz han eýýamyna, Hun, Parfiýa, Seljuk, Horezmşah, Garagoýunly we Akgoýunly, Osman döwletlerine, Müsürde, Eýranda, Hindistanda gurlan türkmen döwletlerine syýahat edilen ruhy gezelenje meňzedi.

Emirleriň biri Ýazgylyç Orazgylyjow bäsleşigiň dowamynda aýdan sözünde: «Taryh şahsyýeti döredýär» diýen bolsa, bu bäsleşik ýaşlaryň arasynda täze-täze şahsyýetleri çykaryjy ruhy ojak hökmünde uly ähmiýete eýe boldy.

Sokrat «Özüňizi tanaň» diýen bolsa, bu bäsleşik ýaşlaryň özlilerini açmaklarynda, tanamaklarynda öňe ädilen uly ruhy hem döredijilik ädimi boldy.

Ine, onsoň, şeýle ajaýyp bäsleşikleri geçirmäge ähli mümkinçilikleri döredip berýän hormatly Prezidentimize, Arkadagly Serdarymyza çäksiz alkyşlar, hoşallyk sözlerini aýtmak üçin kalbyň joşgunly buýsançlaryna beslenýär.

Aýlar ATAJYKOWA, Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň II ýyl talyby.

«Ýaş diplomatyň sesi».

27-nji iýun — Medeniýet we sungat işgärleriniň hem-de Magtymguly Pyragynyň şygryýet güni

Magtymguly
Pyragy

«OÝAN» DIÝDILER

Ýatyp erdim gamda, geldi erenler,
«Turgul, ha, ýeriňden, oýan!» diýdiler.
Gözüm açyp gördüm jümle-jahany,
«Şol durany Şahymerdan» diýdiler.

Erenler jem bolup, bazar etdiler,
Mynafyklar turup, hezer etdiler,
Aly babam bize nazar etdiler,
Bir käse meý berip: «Iç-gan!» diýdiler.

Oýanyp gaflatdan, açdym gözümni,
Erenler paýyna sürtdüm yüzümni,
Okatdylar, hak sözledim sözümni,
«Segsen müň kelamy beýan» diýdiler.

Erenler jem bolup, mundan göçdüler,
Sytrat köprüsinden bir-bir geçdiler,
Ol howzy-Köwserden şerap içdiler,
Içen şahbazlary «Soltan» diýdiler.

Magtymguly, sözle bu şirin tilde,
Umydym köp durur şol duran ýolda,
Baş wagt namazyň oky her günde,
«Ahyret ýoldaşyň – iman» diýdiler.

ŞYGRYÝET

WATAN

Dabanmyň ilkinji duýan topragy,
Göz açyp gördüğim asmanym sende.
Kalbymy gam-gubar gaplan çaglary,
Melhemim sendäki guşlaň sesinde.

Ýykylsam, ýapysan ýerim sen meniň,
Goýnuňda bar-u-ýok ýatlamalarym.
Seniň her sabaňda serim terlenip,
Dileýän gadamlaň batly bolaryn.

Belentde parlaýar baýdagyň ýaşyl,
Bu gün Arkadagly Serdaryň bilen.
Saňa bolan yşkym bilen yhlasym
Howruny peseltmez bedenimden öň.

Seni bir gez beýgelderin, ýogsamam,
Seň beren duzuňa degen dälidirin.
Her niçik ýagdaýda, nirde bolsamam,
Goýnuňda doglanma begenýändirin.

Ykrar

Diýme saňa aýdan sözlerime lap,
Olara adym deý geçýürin kepil.
Hatda seň gapyňam kakýan sandyrap,
Ellere nämüçin baglajak däl bil?!?

Gözlerme nämüçin ynanjak däl sen,
Olar göz däl — ýanýan yşgym ahbetin.
Sergezdan ömrüme rehimiň gelsin,
Öňem sensiz ýary geçdi başbitin.

Gerdenme birje baş agyrlyk edýär,
Ynanýan jüp bolsa göterjegine.
Kabul et ýürek däl, yüzük däl, zer däl,
Men saňa egnimi getirdim, ine.

Mätgurban MÄTGURBANOW,
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň
I ýyl talyby.

Obama, ýene saňa salama geldim

Obama, ýene saňa salama geldim,
Ýaşyl baglaň gujagynda hüwdüle!
Ýyl geçdikçe kämil bolmaly adam,
A men bolsa çagalaşýan göwnüme.

Belki, çagalykda gezen ýerlerim,
Ýatlatjak bolyandyr hezil döwrümi.
Pederlermiň gadam basan topragy,
Men sende gözleýän durmuş höwrümi.

Ençe şäherleriň suwundan içdim,
Nije obalarda iýildi çörek.
Şäher säherine şaýat bolsamam,
Seniň sabalarňy küýsedi yürek.

Bakylyk bar ak baharyň goýnunda,
Juwanylygy gördüm goja gysyňda.
Jeýhun, Garagumy ýanap oturan,
Obama misli ýaňy juwan ýaşynda.

Saňa barýan ýola düşen çaglarym,
Hem tolgundym, hemem yeňil gopdum men.
Obama gujagyndan gözlän bagtymy,
Ak şäheriň giň goýnundan tapdym men.

Sen meniň barym...

Sen meň üçin ähli zada deňeýläň,
Sebäp seniň bilen ömrüm abadan.
Şol ýene seňki bor diýse, giň älem,
Bu dünýäýe gelerdim men ýañadan.

Seniň bilen dünýäň gyzgam başgaça,
Adamlara garayşymam üýtgeşik.
Senli günler tow berlen dek, hamana,
Dyzap barýar bir-birine seplesip.

Bir pursat eglensin howlukmaç wagt,
Ýellerem bir pursat sazyn çalmasyn.
Seniň, meniň iň söýgüli pursadym –
Asman seçelesin nurly çagbasyn.

Şol pursat dilimem tutular bilýän,
Sözlerimi pelteklärin käýarym.
Iň esasy sözüm saňa ýetirsem:
Mähribanym, kábam, sen meniň barym!

Sona HALYKOWA,
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň
IV ýyl talyby.